

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full marks.

- Q.1 Answer **any two** of the following:- 15
- a) Define Organizational Behaviour. State and explain the various skills used by managers in an organization.
  - b) "Organizational Behaviour is an applied behavioral science built on the contributions from a number of behavioral disciplines" Explain.
  - c) How do managers create a positive work environment and deal with workplace diversity?
- Q.2 Answer **any two** of the following:- 15
- a) Define attitude. Discuss in detail any two major job-related attitudes.
  - b) Explain the concept of job satisfaction and discuss in detail how it can be measured.
  - c) Discuss the relationship between job satisfaction, organizational citizenship behaviour and workplace deviance.
- Q.3 Answer **any two** of the following:- 15
- a) Define motivation. Explain Maslow's hierarchy of needs theory.
  - b) Describe the three elements of motivation. Explain McClelland's theory of needs.
  - c) Explain the Equity theory of motivation.
- Q.4 Answer **any two** of the following:- 15
- a) Discuss Fiedler's Contingency model of leadership.
  - b) Define transaction and transformational leaders and explain their characteristics.
  - c) Explain the importance of mentoring in developing future leaders.
- Q.5 a) State whether the following statements are True or False with reasons (**any four**) 8
- i) In a technical role, managers maintain a network of outside contact that provide favors and information.
  - ii) Human skills encompasses the ability to apply specialized knowledge or expertise.
  - iii) The cognitive component of an attitude is a description of or belief in the way things are.
  - iv) In job involvement an employee identifies with a particular organization and its goals and wishes to remain a member.
  - v) The three elements in motivation are intensity, direction and performance.
  - vi) Expectancy theory focuses on two relationships
  - vii) A core component of Emotional Intelligence is sympathy.
  - viii) Relationship oriented leaders perform better in unfavourable situations.

- b) Complete the following statements by selecting the appropriate answers (any seven):-
- i) When a manager serves as a nerve center of internal and external information of the organization he is performing the role of a _____
    - a) Monitor
    - b) Planner
    - c) Leader
    - d) Disseminator

  - ii) Manager who initiates and oversees new projects is performing role of _____
    - a) Entrepreneur
    - b) Monitor
    - c) Leader
    - d) Negotiator

  - iii) In the _____ role the manager discusses issues and bargains with other units to get advantages for their own unit.
    - a) Liaison
    - b) Spokesperson
    - c) Negotiator
    - d) Figure head

  - iv) The _____ component of an attitude describe an intention to behave in a certain way.
    - a) Affective
    - b) Cognitive
    - c) Behavioural
    - d) Motivational

  - v) _____ is the degree to which employees believe the organization values their contribution and cares about their well-being.
    - a) Psychological empowerment
    - b) Organizational commitment
    - c) Job engagement
    - d) Perceived Organizational Support.

  - vi) The _____ response means passively but optimistically waiting for conditions to improve.
    - a) Exit
    - b) Voice
    - c) Loyalty
    - d) Neglect

  - vii) Under _____, managers believe employees inherently dislike work and must therefore be directed or even coerced into performing it
    - a) Theory X
    - b) Theory Y
    - c) Theory Z
    - d) Two factor theory

- viii) According to Herzberg's theory when ____ factors are adequate, people will not be dissatisfied.
- a) Motivators
  - b) Primary
  - c) Hygiene
  - d) Secondary
- ix) Expectancy theory was given by _____
- a) Victor Vroom
  - b) J. Stacy Adams
  - c) Abraham Maslow
  - d) Edwin Locke.
- x) _____ is defined as the ability to influence a group toward the achievement of a vision or set of goals.
- a) Motivation
  - b) Bossiness
  - c) Emotional Maturity
  - d) Leadership
- xi) _____ was the behavioural dimension of leadership identified by the Michigan state studies.
- a) Initiating structure
  - b) Production Oriented
  - c) Concern for people
  - d) Consideration
- xii) _____ is a characteristic of charismatic leaders.
- a) Management by exception
  - b) Idealized influence
  - c) Intellectual Stimulation
  - d) Unconventional behaviour.

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) मूळ इंगजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:-

अ संघटनवर्तन शास्त्राची व्याख्या स्पष्ट करा. व्यवस्थापकाच्या कौशल्याची माहिती घ्या.

ब "संघटनात्मक वर्तनशास्त्र हे एक उपयोजित वर्तन शास्त्र आहे जे इतर वर्तनूक शास्त्रांच्या योगदानातून उभारले गेले आहे". स्पष्ट करा.

क व्यवस्थापक सकारात्मक कार्यालयीन वातावरण निर्मिती कशी करतात आणि कामाच्या जागेत वैविध्यतेचा सामना कसा करतात ?

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:-

अ अभिवृत्तीची व्याख्या स्पष्ट करा. कोणत्याही दोन महत्वाच्या कार्यालयीन अभिवृत्तींची चर्चा करा.

ब कार्य समाधान ह्या संकल्पनेची माहिती देऊन त्याचे मापन कसे केले जाते हे सविस्तर सांगा.

क कार्य समाधान, संघनात्मक नागरिकत्व वर्तन मार्गच्युती यांचे नातेसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा:-

अ प्रेरणेची व्याख्या घ्या. मॅस्लोचा गरज श्रेणी सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब प्रेरणेतील तीन घटकांचे वर्णन करा. मॅकक्लेलॅंडचा गरज सिद्धांत स्पष्ट करा.

क प्रेरणेचा समता सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन उत्तरे लिहा:-

अ फ्रेड फिडलरने दिलेल्या नेतृत्व अवलंबन प्रारूपाचे सविस्तर स्पष्टीकरण घ्या.

ब व्यावहारिक व परिवर्तनीय नेतृत्वाची व्याख्या द्या व त्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क भविष्यातील नेतृत्व घडविण्यामध्ये विश्वासू सल्लागारचे काय महत्त्व आहे?

प्र.५ अ खालील विधाने बरोबर आणि चूक सांगून त्याची कारणे घ्या (कोणतीही चार):-

१. व्यवस्थापक तांत्रिक भूमिकेमध्ये बाहेरील जगतात माहिती मिळविण्यासाठी संबंधित लोकांचे जाळे तयार करून राखून ठेवतात.

२. मानवी कौशल्ये विशिष्ट माहिती किंवा प्रभुत्व लागू करण्याच्या क्षमतेला वेग देतात.

३. अभिवृत्तील बोधनिक घटक म्हणजे गोष्टी कसा आहेत ह्याचे वर्णन किंवा त्याबद्दलचा विश्वास होय.

४. कार्य - गुंतवणूकी मध्ये कर्मचारी एक विशिष्ट संघटनेशी व त्याच्या ध्येयाशी संबंधीत राहण्याची इच्छा राखतो.

५. प्रेरणेतील तीन घटक म्हणजे तीव्रता, दिशा आणि कार्यकृती.

६. अपेक्षा सिद्धांत दोन नाते संबंधावर केंद्रित आहे.

७. भावनिक बुद्धिमतेमधील महत्त्वाचा घटक म्हणजे करुणा होय.

८. नातेसंबंधभिमुख नेतृत्व प्रतिकूल परिस्थितीत चांगले कार्य करते.

ब उचित उत्तर निवडून खालील विधाने पूर्ण करा (कोणत्याही सात):-

१. जेव्हा व्यवस्थापक संघटनेतील अंतर्गत व बहिर्गत माहितीचा केंद्र बिंदू असतो तेव्हा तो _____ भूमिका पार पाडत असतो.
अ देखरेख
ब नियोजक
क नेतृत्व
ड माहिती प्रसरण
२. व्यवस्थापक जो नवीन योजना आरंभ करतो आणि त्याचे पर्यवेक्षण करतो तो _____ भूमिका कार्यरत करतो.
अ Entrepreneur
ब देखरेख करणे
क नेतृत्व करणे
ड वाटाघाटी करणे
३. _____ भूमिकेत व्यवस्थापक मुद्यांची चर्चा करतात आणि स्वतःच्या घटकाच्या फायद्यांसाठी इतर घटकांशी सौदा करतात.
अ स्नेह संबंधी
ब प्रवक्ता
क वाटाघाटी करणे
ड नावापुरता पुढारी
४. अभिवृत्तील _____ घटक, एका विशिष्ट रितीने वागण्याचा उद्देश वर्णन करतो.
अ भावनिक
ब बोधनिक
क वर्तनात्मक
ड प्रेरणात्मक
५. _____ म्हणजे कर्मचाऱ्यांचा विश्वास की किती प्रमाणात संघटना कर्मचाऱ्यांच्या योगदानाला महत्त्व देते व त्यांच्या प्रती काळजी वाहते.
अ मानसिक अधिकार
ब संघटना बांधिलकी
क कार्य समावेश
ड संवेदिक संघटनेचे सहकार्य

६. _____ प्रतिक्रिया म्हणजे परिस्थितीत बदल होण्याची अक्रियाशील, पण आशावादी राहून वाट बघणे.
अ निघून जाणे
ब आवाज उठविणे
क निष्ठा
ड दुर्लक्ष करणे
७. _____ खाली व्यवस्थापक मानतात की कर्मचाऱ्यांना कामाबद्दल मुळात अरुची असल्यामुळे त्यांना दिशा द्यावी लागते आणि कृती करण्यासाठी भाग पाडावे लागते.
अ सिद्धांत X
ब सिद्धांत Y
क सिद्धांत Z
ड व्दिघटक सिद्धांत
८. हर्जबर्गच्या सिद्धांतानुसार जेव्हा _____ घटक पुरेशाप्रमाणात असतात तेव्हा लोक असमाधानी नसतात.
अ प्रेरणात्मक
ब मुलभूत
क आरोग्य
ड दुय्यम
९. अपेक्षा सिद्धांत _____ ने दिला.
अ विक्टर वुम
ब स्टेसी एडम्स
क ऍब्राहम मॅस्लो
ड एडविन लॉक
१०. _____ क्षमता म्हणजे गटाला प्रभावित करून कल्पनेतील ध्येय साध्य करणे होय.
अ प्रेरणात्मक
ब Bossiness
क भावनिक परिपक्वता
ड नेतृत्व
११. _____ हे वर्तन प्रमाण मिशिगन राज्य अभ्यासात सिद्ध करण्यात आले आहे.
अ स्वयम कर्तृत्व रचना
ब कर्मचारी विषयी कळवळा
क उत्पादनाताभिमुख
ड कनवाळू

१२. _____ हे मोहक नेतृत्वाचे वैशिष्ट्य आहे.

- अ अपवादाचे व्यवस्थापन
- ब आदर्श कल्पनांचा प्रभाव
- क बौद्धिक उद्दीपन
- ड अपारंपरिक वर्तन
